



I WILL NOT LOOK AWAY

SEE. FEEL. ACT.

IWILLNOTLOOKAWAY.ORG

DİZİ

Yemen

Dizideki tüm yazılar, okuma sırasıyla tek bir belgede. Güncelleme: 11 Ekim 2026.

Yemen'deki savaş, kökenlerinden bugüne, dört yazıda: Husiler kim, Suudi Arabistan'la savaş nasıl geri döndü ve taraflar ne istiyor; ardından sivillere dair iki ayrıntılı yazı: gözaltındaki BM çalışanları ve savaşa sokulan çocuklar.

İÇİNDEKİLER

1. Husiler (Ensarullah): kim oldukları, nereden geldikleri, ne istedikleri
 2. Havalimanına karşı havalimanı: Husiler ile Suudi Arabistan arasındaki savaş nasıl geri döndü ve taraflar ne istiyor
 3. Yemen: Hodeidah yeniden kan kaybederken, 73 BM personeli hâlâ Husiler tarafından keyfi olarak alıkonuluyor
 4. Yemen: savaş yeniden şiddetleniyor ve çocuk askere alımını körüklüyor, BM ise kıtlık riskine karşı uyarıyor
-

Husiler (Ensarullah): kim oldukları, nereden geldikleri, ne istedikleri

Bu sitedeki bir yazı “Husiler”den söz ettiğinde, okurun onların kim olduğunu bildiğini varsayar. Çoğu zaman öyle değildir: haberlerde “İran yanlısı isyancılar” ya da “teröristler” olarak görünürler; bu iki etiket onların tarihi ve ne istedikleri hakkında pek az şey söyler. Bu madde temel olguları bir araya getiriyor. Güncellenebilir: her değişiklik tarih ve kaynakla birlikte en altta kaydedilir.

KİM OLDUKLARI

Husiler, Yemen'in kuzeyinden siyasi, dini ve silahlı bir harekettir. Resmi adı Ensarullah, yani “Allah'ın yardımcıları”dır. “Husi” adı, hareketi kuran ve yöneten aileden gelir. 2014'ten beri başkent Sana'yı ve Kızıldeniz'deki Hodeidah limanı da dahil olmak üzere ülkenin kuzeybatısının büyük bölümünü kontrol ediyor ve orada fiili otorite olarak yönetiyorlar. BM tarafından tanınan hükümet güneydeki Aden'de bulunuyor.

NEREDEN GELDİKLERİ

Husiler, Yemen'de 9. yüzyıldan beri var olan ve İran'da uygulanan Şiilikten farklı bir Şii İslam kolu olan Zeydiliğin içinden çıktı. Zeydi imamların yönettiği devletler, çeşitli biçimlerde, cumhuriyetçi devrimin son imamı devirdiği 1962'ye kadar Yemen'in kuzeyini yönetti ([Sana'a Center](#)).

1990'ların başında Saada vilayetinde bir grup din adamı, derslerden, yaz kamplarından ve vaaz kayıtlarından oluşan bir Zeydi uyanış hareketi başlattı. Hareketin önde gelen ismi Hüseyin Bedreddin el-Husi'ydı. Hareket kendini ezilen bir azınlığın sesi ve iki gelişmeye yanıt olarak sundu: devrimden sonra Zeydiliğin rolünün gerilemesi ve Suudi Arabistan'dan gelen Vahhabi Selefililiğin kuzeyde yayılması ([Sana'a Center](#)). 2004'te Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih hükümeti Hüseyin el-Husi'yi tutuklamaya çalıştı; bu, Saada vilayetinde 2010'a kadar süren altı savaşı ilkinin başlattı. Hüseyin çatışmaların ilk aylarında, 2004'te öldürüldü. O zamandan beri hareketi kardeşi Abdülmelik el-Husi yönetiyor.

2011'de Husiler, Ensarullah adıyla Salih'e karşı ayaklanmaya katıldı. 21 Eylül 2014'te, bu kez Salih'in kendisiyle ittifak halinde Sana'ya girdiler. 26 Mart 2015'te Suudi Arabistan liderliğindeki bir koalisyon onlara karşı müdahale etti ([Sana'a Center](#)). Aralık 2017'de saf değiştirmekte olan Salih'i öldürdüler.

NE DÜŞÜNDÜKLERİ

Husilere göre sloganları olan *sarha* (“çılgılık”), ilk kez 2002'de Hüseyin el-Husi tarafından dile getirildi: “Allah büyüktür, Amerika'ya ölüm, İsrail'e ölüm, Yahudilere lanet, İslam'a zafer”. İran devriminin ve Hizbullah'ın sloganlarını taklit eder ([Sana'a Center](#)). Tamamı aktarılmalıdır, çünkü yalnızca ABD'ye ve İsrail'e değil, açıkça Yahudilere yönelik bir hakaret içerir.

Siyasi öğretilerinin merkezinde *velayet* vardır: toplumu siyasette ve dinde yönetme konusundaki ilahi hak, el-Husi ailesinin soyuna ayrılmıştır. Kontrol ettikleri bölgelerde Abdülmelik el-Husi ekonomik, yargısal ve güvenlik aygıtları üzerinde en yüksek otoritedir. Sana'a Center'a göre Yemenlilerin yalnızca bir azınlığı bu iktidar anlayışını kabul ediyor ([Sana'a Center](#)).

İRAN'LA İLİŞKİ

Husiler, Tahran'ın Hizbullah'ı da kapsayan müttefikler ağı olan “direniş eksenini”nin parçasıdır. Daha 2021'de bir BM uzmanlar paneli, Güvenlik Konseyi kararlarını ihlal ederek İran'daki kişi ya da kuruluşlar tarafından Husilere silah ve parça gönderildiğine dair artan kanıtlara dikkat çekiyordu ([raporu aktaran Fox News](#)). Rapor doğrudan İran hükümetinden değil, İran'daki aktörlerden söz ediyor.

Ancak ittifak bağımlılık demek değildir. Husilerin İran desteğinden onlarca yıl önce Yemen'de doğmuş kendi toplumsal tabanları, tarihleri ve öğretileri var. 2026'da Suudi Arabistan'la savaşın yeniden başlamasını İran savaşının bir cephesi olarak değil, Yemen savaşının devamı olarak sundular ([AP, Al-Ahram aracılığıyla](#)).

NE İSTEDİKLERİ

Talepleri zaman içinde değişti. 2022 ateşkesi ve Riyad'la müzakereler sırasında özellikle kontrol ettikleri bölgelerde kamu maaşlarının ödenmesini, limanların ve Sana havalimanının açılmasını ve petrol ile gaz gelirlerini istiyorlardı ([AFP, Naharnet aracılığıyla](#)). Bu taleplerin büyük kısmı, BM temsilcisinin 2023 sonunda açıkladığı ve sonra askıda kalan barış “yol haritası” taahhütlerine girdi ([UN News](#)). International Crisis Group'a göre 2026'da söylem, Yemen'in hava sahası, limanları ve karasuları üzerindeki egemenliğine kaydı ([AP, Al-Ahram aracılığıyla](#)). 19 Ağustos 2026'da Suudi Arabistan'a tek çıkış yolunun ablukayı kaldırmak, daha önce anlaşılan önlemleri uygulamak, maaşları ödemek, yabancı güçleri çekmek ve doğal kaynakları Yemenlilere bırakmak olduğunu söylediler ([Shafaq News](#)).

BELGELENMİŞ İHLALLER

Husiler, tüm aktörlerin uluslararası hukuku ihlal ettiği bir çatışmanın tarafıdır ve bu site bunu herkes için belgeliyor. Husiler açısından belgelenmiş ihlaller şunları içeriyor:

- 2024'ten beri onlarca Birleşmiş Milletler çalışanının keyfi olarak gözetiminde tutulması ([burada anlattık](#));
- çocukların savaşçı olarak askere alınması ([burada](#));
- 2016'da başlayan Taiz kenti kuşatması ([AFP, Naharnet aracılığıyla](#));
- 2023'ten beri Kızıldeniz'de ticari gemilere yapılan, Husilerin Gazze ile dayanışma olarak sunduğu saldırılar;
- 2026'da Suudi sivil havalimanlarına füze ve insansız hava aracı saldırıları.

Aynı çatışmada Husiler ve kontrol ettikleri bölgelerin halkı da, Suudi koalisyonunun hava saldırılarından 2025'teki ABD saldırılarına kadar başkalarının ihlallerinin hedefi oldu. Bunları ilgili yazılarda ele alıyoruz.

NASIL ADLANDIRILDIKLARI

Hiçbir etiket tarafsız değildir. “İsyancılar”, tanınan bir hükümete karşı ayaklandıklarını vurgular; “fiili otorite”, milyonlarca insan üzerinde uyguladıkları gerçek kontrolü tanımlar; “teröristler” ise bazı hükümetlerin listelerini yansıtır. Bu site genellikle “Husiler” ifadesini, yönetimlerinden söz ederken de “Husi fiili makamları” ifadesini kullanır.

ABD'nin listelemeleri yönetimlerle birlikte değişti. Ocak 2021'de ilk Trump yönetimi onları yabancı terör örgütü olarak listeledi; bir ay sonra Biden yönetimi insani yardımı engelleyeceği endişesiyle bu kararı kaldırdı. Şubat 2024'te aynı Biden yönetimi, Kızıldeniz saldırılarının ardından onları daha dar bir kategoride yeniden listeledi ([Baker McKenzie](#)). 4 Mart 2025'te Dışişleri Bakanlığı onları yeniden yabancı terör örgütü olarak listeledi ([ABD Dışişleri Bakanlığı, GlobalSecurity aracılığıyla](#)).

BM Güvenlik Konseyi açısından 2015 tarihli 2216 sayılı karar, Husilerin ele geçirdikleri bölgelerden çekilmesini ister ve onlara silah ambargosu uygular ([BM](#)).

DEĞİŞİKLİK KAYDI

- 11 Ekim 2026: ilk sürüm.

Kaynaklar: [Sana'a Center](#) · [raporu aktaran Fox News](#) · [AP, Al-Ahram aracılığıyla](#) · [AFP, Naharnet aracılığıyla](#) · [UN News](#) · [Shafaq News](#) · [Baker McKenzie](#) · [ABD Dışışleri Bakanlığı, GlobalSecurity aracılığıyla](#) · [BM](#)

Havalimanına karşı havalimanı: Husiler ile Suudi Arabistan arasındaki savaş nasıl geri döndü ve taraflar ne istiyor

ÖZETLE

- 10 Ekim akşamı Riyad'daki King Khalid Havalimanı'na düzenlenen saldırı, Suudi sivil havacılık otoritesine göre 8'i yabancı 12 kişiyi öldürdü, 309 kişiyi yaraladı. Temmuzda başlayan tırmanışın en ağır saldırısı.
- Kıvılcım: 13 Temmuz'da bir saldırı, bir Husi heyetini taşıyan İran uçağının inişini engellemek için Sana havalimanının pistini vurdu. Saldırıyı Riyad'ın müttefiki Yemen hükümeti üstlendi; Husiler Suudi Arabistan'ı suçluyor. O günden beri iki taraf birbirinin havalimanlarını vuruyor.
- Ama savaş temmuzda doğmadı: 2014'ten beri sürüyor, 2015'ten beri Suudi müdahalesi var, 2022'de bir ateşkesle donduruldu ve hiçbir barış anlaşmasıyla sona ermedi.
- Husiler hava ve deniz ablukasının kaldırılmasını, kamu maaşlarını, yabancı güçlerin çekilmesini ve kaynakların kontrolünü istiyor. Suudi Arabistan topraklarını savunmak ve tanınan hükümeti yeniden iktidara getirmek istiyor. Washington şimdiye kadar müdahale etmeyi reddetti.
- Uzakta yaşayanları da ilgilendiriyor: Hürmüz trafiği bir kesrine düşmüşken Körfez petrolü giderek daha fazla Kızıldeniz'den çıkıyor ve Husiler tam da bu limanları vuruyor.

10 Ekim Cumartesi akşamı, Riyad'daki King Khalid Havalimanı'nda 3 numaralı terminal ambulanslar ve helikopterler arasında boşaltıldı. Ertesi gün Suudi sivil havacılık otoritesi rakamları açıkladı: dördü Suudi, biri Amerikalı olmak üzere sekizi yabancı 12 ölü ve bazıları ağır 309 yaralı ([ANSA](#)). Haber bültenleri saldırıyı kınadı, olması gerektiği gibi. Neredeyse hiç kimse, Yemenli silahlı bir hareketin neden Suudi başkentine füze attığını ya da durmak için ne istediğini açıklamadı. Biz bunu deniyoruz.

OLGULAR

Bu, bir hafta içinde Suudi havalimanlarına yapılan üçüncü saldırı. 6 ve 7 Ekim'de Riyad ve Abha'ya yapılan saldırılar bir Sudanlı erkeği, bir Faslı ve bir Cezayirli kadını öldürmüş, 36 kişiyi yaralamıştı; 8 Ekim'de Riyad'da, aralarında Saudia havayolunun bir kaptan pilotunun da

bulunduğu üç Suudi öldü ([Khaleej Times](#)). Husilerin askeri sözcüsü Yahya Saree bu saldırıları üstlendi ve havayolu şirketlerini, Mekke ve Medine'ye gidenler dışında Suudi hava sahasındaki her uçağın hedef olduğu konusunda uyardı ([Al Jazeera](#)).

10 Ekim için Husiler, havalimanının adını vermeden Riyad'daki “hassas noktalara” ve Yanbu'daki Aramco tesislerine saldırıları, Suudilerin Sana'yı vurma girişimlerine yanıt olarak üstlendi ([AFP, TNND aracılığıyla](#)). Füzenin türü ve isabet noktası olarak 3 numaralı terminal, AFP ve Wall Street Journal'ın aktardığı isimsiz kaynaklardan geliyor ([ANSA](#)): resmi olarak doğrulanmış değil.

BURAYA NASIL GELİNDİ

Husiler ([kim olduklarını Sözlüğümüzde anlatıyoruz](#)) 1990'larda Yemen'in kuzeyinde doğmuş silahlı bir harekettir. 2014'ten beri başkenti kontrol ediyorlar ve o zamandan beri savaş hiç bitmedi ([Council on Foreign Relations](#)).

Tarih	Olay
2004-2010	Husiler ile Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih hükümeti arasında altı savaş.
Eylül 2014	Husiler Sana'yı ele geçirir.
Mart 2015	Suudi Arabistan liderliğindeki bir koalisyon tanınan hükümet adına müdahale eder. Nisanda BM'nin 2216 sayılı kararı Husilerin çekilmesini ister ve onlara silah ambargosu uygular (BM).
2021 sonu	BM Kalkınma Programı'na göre savaş, %60'ı açlık ve hastalıktan olmak üzere 377.000 ölüme yol açmıştır (Al Jazeera).
Nisan 2022	BM arabuluculuğunda ateşkes. Ekimde sona erer ama fiilen sürer: Husiler Suudi Arabistan'ı vurmaya bırakır (DAWN).
Aralık 2023	BM temsilcisi tarafların bir “yol haritası” için taahhütlerini açıklar: ateşkes, kamu maaşları, petrol ihracatı, yolların, limanların ve havalimanının yeniden açılması (UN News). Plan, Gazze savaşı nedeniyle Kızıldeniz'de gemilere başlatılan Husi saldırılarıyla durur. 2025'te ABD saldırıları gelir (burada).

13 Temmuz kıvılcımı. O gün bir saldırı Sana havalimanının pistini vurur ve üst düzey bir Husi heyetini taşıyan İran uçağının inişini engeller; Umman'ın arabuluculuğunun ardından uçak Hodeidah'a iner ([AP, Al-Ahram aracılığıyla](#)). Saldırıyı kimin yaptığı tartışmalı. AP bir Suudi saldırısından söz ediyor ve Husiler Riyad'ı suçluyor; Aden'deki Yemen hükümetinin Savunma

Bakanlığı ise pisti kendi güçlerinin vurduğunu söylüyor. Suudi Arabistan yorum yapmadı ([Al-Monitor](#)). Hükümet uçağın personel ve çift kullanımlı malzeme taşıdığını öne sürüyor: bağımsız olarak doğrulanmamış ve Tahran'ın yanıt vermediği bir suçlama ([The National](#)). Oradan sarmal başlar: Abha havalimanına füzeler, Husilerin 20 Temmuz'da ilan ettiği deniz ablukası ([burada](#)), Taiz ve Babülmendep'e doğru taarruzlar, ardından havalimanları. Uluslararası Göç Örgütü'ne göre ekim başında bu yeni aşama 200.000'den fazla kişiyi yerinden etmişti ([Al Jazeera](#)).

NEDEN HERKESİ İLGİLENDİRİYOR: İKİ BOĞAZ

28 Şubat'ta başlayan İran savaşından önce Hürmüz'den her gün yaklaşık 125 büyük ticari gemi geçiyordu; 6 Ekim Salı günü Kpler verilerine göre ticari gemi sayısı yediydi, temmuzdan bu yana en düşük rakam ([Reuters](#), [AAP aracılığıyla](#); boğaz hakkındaki yazımız [burada](#)). Petrol başka çıkışlar buldu: Umman Körfezi kıyısından ve Kızıldeniz'den günde 6,7 milyon varil çıkıyor, savaş öncesinin iki katından fazla ([Reuters](#), [AAP aracılığıyla](#)). Suudi Arabistan için çıkış Kızıldeniz'deki Yanbu. Kpler verilerine göre Mart-Temmuz 2026 arasında Yanbu'dan günde ortalama 3,8 milyon varil çıktı, önceki seviyenin yaklaşık beş katı; ağustosta Husi saldırılarının yeniden başlamasıyla 1,5 milyon ([AFP](#), [Al-Ahram aracılığıyla](#)). Eylülde bir saldırı Yanbu'dan ihracatı bir hafta durdurdu. Kızıldeniz'deki genel trafik ise dayanıyor: 27 Eylül'e kadarki ayda Babülmendep'ten haftada 280 gemi geçti, hazıranda 316 ([Lloyd's List Intelligence](#)). Husiler boğazı kapatmak istediklerini reddediyor; Institute for the Study of War'a göre hedefleri Suudi Arabistan'ın petrol ihraç kapasitesi ([AFP](#), [Al-Ahram aracılığıyla](#)).

Yani risk bugün tam bir abluka değil. Risk, Körfez petrolünün iki çıkışının aynı anda tehdit altında kalması.

TARAFLAR NE İSTİYOR

Açıklanan tutumları aktarıyoruz, atfedilen niyetleri değil.

Taraf	Ne istediğini söylüyor
Husiler	19 Ağustos'ta Riyad için tek çıkış yolunun ablukayı kaldırmak, çatışmayı sona erdirmek için daha önce üzerinde anlaşılan önlemleri uygulamak, maaşları ödemek, yabancı güçleri çekmek ve doğal kaynakları Yemenlilere bırakmak olduğunu söylediler (Shafaq News). Açıklama hangi önlemler olduğunu söylemiyor: kamuoyuna açıklanmış tek anlaşılmış önlemler, BM'nin 2023 yol haritasındakiler. International Crisis Group'a göre maaşlar gibi güven artırıcı önlemler istemekten, çatışmayı hava sahası, limanlar ve sular üzerindeki egemenlik meselesi olarak sunmaya geçtiler (AP, Al-Ahram aracılığıyla).
Suudi Arabistan ve koalisyon	Suudi topraklarını ve “Yemen'in egemenliğini”, yani tanınan hükümetin egemenliğini savunmak. Riyad kuşatma suçlamasını reddediyor ve 2026'nın ilk yarısında Husi limanlarına 300'den fazla geminin geçişine izin verdiğini söylüyor (burada). Eylülde Muhammed bin Selman, aynı gün iki telefon görüşmesiyle Trump'tan Husileri vurmasını istedi (Axios).
Tanınan Yemen hükümeti	2216 sayılı karar temelinde ülke üzerindeki otoritesinin yeniden tesisi. Hükümet bölünmüş durumda: Aralık 2025 ile Ocak 2026 arasında güneyli ayrılıkçılar, Riyad'ın Birleşik Arap Emirlikleri'nin desteğine bağladığı bir ayrılma girişiminde bulundu (burada).
İran	Husilerin müttefiki. Tahran'ın havalimanlarına yönelik saldırılar hakkında resmi bir açıklamasını bulamadık. Husiler tırmanışı İran savaşının bir cephesi olarak değil, bir Yemen savaşı olarak sunuyor (AP, Al-Ahram aracılığıyla).
ABD	Şimdiye kadar müdahale yok: eski bir Pentagon yetkilisine göre Babülmendep'te bir Husi tepkisinden ve petrol fiyatlarının yükselmesinden çekinen Trump yalnızca istihbarat ve hedef verisi önerdi (Axios). 10 Ekim'den sonra saldırıyı “kabul edilemez” olarak nitelendirdi: “Bir karar vereceğiz” (ANSA).
Pakistan	İslamabad Dışişleri sözcüsü, Pakistan askerlerinin Husilere saldırmak için sınırı geçmeyeceğini, ancak toprakların savunması için hareket edeceğini söyledi (Al Jazeera).

HUKUKİ OKUMA VE SİMETRİ TESTİ

Havalimanları, Riyad'da da Sana'da da sivil nesnelerdir. Uluslararası insancıl hukuk, devletlerin ve silahlı grupların askeri hedeflerle sivil nesneler arasında her zaman ayırım yapmasını şart koşar ([ICRC, kural 7](#)). Sivil bir havalimanı korumasını ancak askeri amaçlarla kullanılırsa kaybeder; o durumda bile bir saldırı, beklenen avantaja oranla sivillere aşırı zarar

vermemelidir. 12 ölü ve 309 yaralıyla bir terminale isabet eden füzeyi bu ölçütle haklı çıkarmak zordur; aynı şey Suudi semalarındaki her sivil uçağa yönelik tehdit için de geçerli. Ama kural Sana'daki pist için de geçerli. Yemen hükümeti uçağın askeri malzeme taşıdığını söylüyor: kanıtlanıyorsa, 2216 sayılı kararın ambargosu eyleme bir dayanak sağlardı. Ama kamuya açık bir kanıt yok ve kanıtlanmamış bir suçlama sivil bir havalimanını hedefe dönüştürmez.

Abluka. Husilerin ilan ettiği abluka ile Husilerin Riyad'a atfettiği abluka aynı kurallara tabidir: bir abluka sivilleri aç bırakıyorsa ya da sivillere verilen zarar askeri avantaja oranla aşırıysa hukuka aykırıdır. Her ikisi için de bağımsız doğrulama eksik.

Kınamalar. Ekim saldırıları Birleşmiş Milletler ve birçok hükümet tarafından kınandı ([Aviation Week](#)); aralarında Katar, Umman, Mısır ([Al Jazeera](#)) ve Birleşik Arap Emirlikleri ([Khaleej Times](#)) var; 10 Ekim'den sonra BM temsilcisi Hans Grundberg ciddi bir tırmanıştan söz etti ([ANSA](#)). Suudi Arabistan ve Yemen hükümeti Güvenlik Konseyi'nden harekete geçmesini istedi ([Al Jazeera](#)). Sana pistine yapılan saldırıyı ise 14 Temmuz'daki Güvenlik Konseyi toplantısında kimse açıkça kınamadı: BM tek taraflı önlemlerin barışı yaklaştırmadığı uyarısında bulundu, ABD İran'ı suçladı ([The National](#)). Ve aynı ölçü tüm savaş için geçerli: [Council on Foreign Relations](#)'a göre 2015'ten bu yana koalisyonun 25.000'den fazla hava saldırısı ve yaklaşık 19.000 sivil ölü; Husilerin 2016'da başlattığı Taiz kuşatması ([AFP, Naharnet aracılığıyla](#)).

EDITORIAL DEĞERLENDİRME

Bu bölüm sitenin görüşünü ifade eder. Yukarıda aktarılan olgulardan ayrıdır.

Bir havalimanına atılan füzeyi kınamak bir görevdir ve bunu yineliyoruz. Ama bağlamdan yoksun bir kınama savaşı bir delilik nöbeti gibi gösterir. Bu savaşın uzun bir tarihi ve kesin talepleri var; bunların çoğu BM'nin 2023 yol haritasında zaten yazılıydı: maaşlar, limanlar, havalimanı, petrol. Taraflar buna evet demişti ve ağustosta Husiler daha önce anlaşılan önlemlerin uygulanmasını istedi. Sonra Gazze, sonra İran savaşı, sonra bir uçuşu durdurmak için vurulan bir pist.

Seçici hafıza hakkında da bir ders var. Sana'daki pisti vurmak ile Riyad'daki terminali vurmak, sonuçları çok farklı olsa da aynı türden eylemlerdir: rakibi cezalandırmak için sivil bir havalimanını kullanmak. Al Jazeera'nın Sana muhabiri, Husilerin açıkladığı mantığı şöyle özetledi: “havalimanına karşı havalimanı”. Birini kınayıp diğeri hakkında susan hukuku savunmuyordur: taraf seçiyordur.

Washington hakkında bir soru kalıyor. Trump, kaynaklara göre yeni bir cephe ve petrol fiyatı kaygısıyla aylarca Riyad'a hayır dedi. Kasımdaki ara seçimler başka bir neden olabilir, ama okuduğumuz hiçbir kaynak bunu belgelemiyor: yalnızca bir varsayım olarak belirtiyoruz. 10

Ekim'den sonra bu temkin sona erebilir. ABD bu savaşı girerse, iki tarafın da evet dediği bir belgenin zaten var olduğunu hatırlamakta yarar var.

NELERİ İZLEMELİ

- Trump'ın Suudi Arabistan'ın yanında bir müdahale konusundaki kararı.
- Husilerin 10 Ekim için açık bir üstlenmesi ve 3 numaralı terminale ilişkin resmi Suudi raporu.
- Yanbu'dan ihracat ve Babülmendep'teki trafik.
- Taiz ve Muha çevresindeki çatışmalar ve yerinden edilenlerin sayısı.
- BM temsilcisinin ve Umman'ın müzakereleri yeniden başlatma girişimleri.

Kaynaklar: [ANSA](#) · [Khaleej Times](#) · [Al Jazeera](#) · [AFP, TNND aracılığıyla](#) · [Council on Foreign Relations](#) · [BM](#) · [Al Jazeera](#) · [DAWN](#) · [UN News](#) · [AP, Al-Ahram aracılığıyla](#) · [Al-Monitor](#) · [The National](#) · [Reuters](#), [AAP aracılığıyla](#) · [AFP, Al-Ahram aracılığıyla](#) · [Lloyd's List Intelligence](#) · [Shafaq News](#) · [Axios](#) · [Al Jazeera](#) · [ICRC, kural 7](#) · [Aviation Week](#) · [Khaleej Times](#) · [AFP, Naharnet aracılığıyla](#)

Yemen: Hodeidah yeniden kan kaybederken, 73 BM personeli hâlâ Husiler tarafından keyfi olarak alıkonuluyor

«Bu eylemler uluslararası hukuku ihlal ediyor, ailelere derin acı veriyor.» — António Guterres, BM Genel Sekreteri, 12 Haziran 2026

OLAY

5 Temmuz 2026'da Husi savaşçıları, Kızıldeniz kıyısındaki Hodeidah bölgesinde (Hays kesimi) Yemen hükümet güçlerinin mevzilerine havan topları, dronlar ve keskin nişancı ateşiyle saldırdı: Al Jazeera'nın aktardığı tıbbi ve askeri kaynaklara göre 16 asker öldü, 22 kişi yaralandı — 2022'den beri donmuş durumdaki cephe hattı boyunca yıllardır görülmemiş en şiddetli çatışmalar. Aynı gün Hodeidah açıklarında bir ticari gemiye saldırıldı, kimse üstlenmedi. Bununla eş zamanlı olarak, ve daha uzun süredir: 12 Haziran 2026 itibarıyla, Mayıs 2024'te başlayan ve hiç sonuçlanmayan bir tutuklama kampanyası kapsamında, tamamı Yemen vatandaşı olan 73 Birleşmiş Milletler personeli hâlâ Husi fiili yönetimi tarafından keyfi olarak alıkonuluyordu; bir Dünya Gıda Programı çalışanı 11 Şubat 2025'te Husi gözetiminde öldü. 29 Ocak 2026'da WFP, ülkenin insani ihtiyacının %70'inin yoğunlaştığı Husi kontrolündeki kuzey Yemen'deki 365 çalışanının tamamının sözleşmelerini feshettiğini, keyfi alıkoymaların güvensiz hale getirdiği operasyonel ortamı açıkça gerekçe göstererek duyurdu. 27 Ocak 2026'da BM Güvenlik Konseyi, Hodeidah Anlaşmasını Destekleme Misyonu'nun (UNMHA) 31 Mart'a kadar son bir uzatımını oyladı, ardından misyon kapatıldı: ABD, Husi engellemesinin misyonu etkisiz hale getirdiğini öne sürerek kapatılmasını istedi; Çin ve Rusya devam etmesi yönünde oy kullandı. Arka planda, 21,6 milyon kişi hâlâ yardıma muhtaç (11 milyon çocuk), 4,5 milyon kişi yerinden edilmiş durumda ve BM'nin 2026 için 2,16 milyar dolarlık insani yardım çağrısı 2025'te yalnızca %29 oranında finanse edilmişti.

HUKUKİ YORUM

BM personelinin keyfi olarak alıkonulması — çoğu zaman tutuklama kararı olmadan, aylarca süren zorla kaybetme vakaları ve hiç aydınlatılmamış bir gözaltı ölümüyle birlikte — Yemen'in 1987'den beri taraf olduğu [Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin \(MSHS\) 9. maddesini](#) (hiç kimse keyfi olarak tutuklanamaz veya alıkonulamaz) ve BM personelinin resmi görevlerini yerine getirirken sahip olduğu dokunulmazlıkları ihlal ediyor. WFP'yi zaten Saada

valiliğindeki faaliyetlerini askıya almak zorunda bırakan sistematik insani erişim engellemesi ise, sivillere yönelik insani yardımın uluslararası nitelikte olmayan silahlı çatışmalarda engellenmesini yasaklayan Cenevre Sözleşmeleri ve bunların II. Ek Protokolü kapsamına giriyor. İki ihlal birbirinden farklı ama birbirini güçlendiriyor: yardıma erişimi garanti etmesi gerekenler alıkonuluyor ve böylece bu erişimin hafifletmesi gereken kriz daha da ağırlaşıyor.

SONUÇLAR — SİMETRİ TESTİ

İlke — insani yardım personeli keyfi olarak alıkonulmaz, yardıma erişim engellenmez — bu sitenin daha önce ele aldığı herhangi bir aktöre uygulanacağı gibi Husilere de uygulanır. Ama Yemen'de tek bir suçlu yok, ve onu simetri için bir ders kitabı vakası yapan da bu: Suudi Arabistan öncülüğündeki koalisyon 2015'ten bu yana 25.000'den fazla hava saldırısı gerçekleştirdi ve Council on Foreign Relations'a göre yaklaşık 19.000 sivil kayba yol açtı; Birleşik Arap Emirlikleri, Riyad tarafından Aralık 2025-Ocak 2026 arasında Güney Geçiş Konseyi'nin ayrılıkçı girişimini silahlandırmakla suçlanıyor, bu girişim daha sonra Suudi yanlısı güçler tarafından bastırıldı; ABD ve Birleşik Krallık 2024'ten beri doğrudan Husi hedeflerini vuruyor. Şu anda en görünür aktör oldukları için kriteri yalnızca Husilere uygulamak — koalisyon, Emirlikler ve Anglo-Amerikan saldırıları hakkında sessiz kalırken — testi geçemez.

EK: "ROUGH RIDER" OPERASYONU VE SA'ADA SALDIRISI (MART-NİSAN 2025)

Belgelenmiş ancak bu sitede henüz ele alınmamış daha önceki bir olay, yukarıda uygulanan simetri ilkesine doğrudan ışık tuttuğu için burada yeniden kurulmayı hak ediyor. 15 Mart ile 6 Mayıs 2025 arasında ABD, Kızıldeniz'deki ticari gemi trafiğine yönelik Husi saldırılarına yanıt olarak "Operation Rough Rider" adı verilen bir hava ve deniz saldırıları kampanyası yürüttü: bağımsız kuruluş Airwars'ın tahminlerine göre, ABD saldırıları en az 224 sivil öldürdü.

28 Nisan 2025'te bir ABD hava saldırısı, Yemen'in kuzeybatısındaki Sa'ada'da Husi yetkilileri tarafından tutulan Afrikalı göçmenlerin bulunduğu bir gözaltı merkezini vurarak onlarca kişiyi öldürdü ve yaraladı. Uluslararası Af Örgütü'nün soruşturması, saldırının olası bir savaş suçu olarak incelenmesi gereken ayırım gözetmeyen bir saldırı olduğu sonucuna vardı. Af Örgütü'nün sorusu üzerine ABD Merkez Kumandanlığı (CENTCOM), o döneme ait "tüm sivil zarar raporlarını değerlendirdiğini" açıkladı; 2025 yılı sonunda bu değerlendirmenin sonuçları henüz kamuoyuna açıklanmamıştı.

Aynı dönemde Husiler İsrail'e yönelik füze ve İHA saldırılarına yeniden başladı — bir füze Ben Gurion Havalimanı'nın ana terminali yakınında 4 kişiyi yaraladı (4 Mayıs 2025), bir İHA Eilat'ta bir otelin yakınında 20'den fazla kişiyi yaraladı (24 Eylül 2025) — bunun yanı sıra Kızıldeniz'deki

ticari gemi trafiğine saldırılar düzenleyerek iki gemiyi (Yunan mülkiyetinde, Liberya bayraklı) batırdı ve en az üç mürettebatı öldürdü.

Kaynaklar (ek): [Uluslararası Af Örgütü](#)

Kaynaklar: [Human Rights Watch](#) · [UN News](#) · [BM Genel Sekreteri açıklaması](#) · [Al Jazeera](#) · [Security Council Report](#) · [Congressional Research Service](#) · [CFR Global Conflict Tracker](#) · [Cairo Institute for Human Rights Studies](#) · [MSHS resmi metni \(OHCHR\)](#)

Yemen: savaş yeniden şiddetleniyor ve çocuk askere alımını körüklüyor, BM ise kıtlık riskine karşı uyarıyor

«Bu, sistematik bir çocuk askere alma politikasını yansıtıyor.» —
Ali Hazazi, Cumhurbaşkanlığı İnsan Hakları Ofisi, Aden

OLAY

Geçen haftadan bu yana, Husi güçleri ile hükümet/Suudi yanlısı güçler arasında batı Taiz ve güney Hudeyde (Kadha cephesi) cephelerinde süren çatışmalarda her iki taraftan 100'den fazla savaşçı öldürüldü — bu sitede Temmuz 2026'da bildirilen aynı cephe hattında yıllardır görülen en yoğun tırmanış. Aynı dönemde Hazazi, Husilerin kontrolündeki illerde 2026'nın ikinci çeyreğinde 62 yeni çocuk askere alma vakasını belgeledi ve bunları gerçek olgunun «sadece bir kısmı» olarak nitelendirdi, çünkü vakaların çoğu bildirilmiyor. Ülkedeki insan hakları ihlallerini izleyen SAM Organization for Rights and Liberties, 2014-2023 arasında 19 vilayette 11.310 çocuğun askere alındığını veya kullanıldığını, bunların 6.269'unun 8-11 yaş arasında olduğunu tespit etti.

Al Jazeera'nin derlediği bireysel vakalar, askere alım için açık bir maddi karşılık gösteriyor: yaklaşık 50.000 Yemen riyalı (210 dolar) tek seferlik ödeme veya yaklaşık 45.000 riyal (80 dolar) aylık maaş — kırsal çocukların beşte dördünden fazlasının yoksulluk içinde yaşadığı bir ülkede yerel ortalama ücretin biraz üzerinde. Hükümet yanlısı güçler, aralarında al-Dhale cephesinin de bulunduğu bölgelerde çok sayıda Husi çocuk askeri ele geçirdi; bu döngü için başvuru kaynaklarda hükümet tarafında karşılaştırılabilir çocuk askere alma vakası görülüyor (aşağıdaki simetri testine bakınız).

Bu tabloyu tamamlayan olarak, BM insani işler şefi Tom Fletcher, Ağustos 2026 ortasında Güvenlik Konseyi'ne 6 milyon kişinin kıtlığın eşiğinde «acil durum» düzeyinde yoksunluk yaşadığını bildirdi. ACAPS/FAO/UNICEF/Dünya Bankası/WFP/WHO'nun 2026 başında hazırladığı ortak bir rapor, Yemen'i gıda güvensizliğinde dünyada dördüncü sıraya yerleştiriyor; 18,3 milyon kişinin Kriz (IPC Evre 3) veya daha kötü düzeyde olacağı öngörülüyor. OCHA tarafından 18 Mart 2026'da yayımlanan BM İnsani İhtiyaçlar ve Müdahale Planı (HNRP) 2026, ülkede 5,2 milyon ülke içinde yerinden edilmiş kişi dahil olmak üzere 22,3 milyon kişinin yardım ve korumaya ihtiyaç duyduğunu tahmin ediyor. Yemen ayrıca, bu haftaki herhangi bir haberden önce, Aralık 2025'te yayımlanan International Rescue Committee'nin 2026 Acil Durum İzleme Listesi'nde de yer alıyor.

20 Temmuz 2026'da Husiler, Suudi Arabistan'a karşı deniz ablukasını ilan ederek bunu, yaklaşık 12 yıldır sürdüğünü öne sürdükleri kara, deniz ve hava ablukasına «kısasa kısas» bir yanıt olarak tanımladı — bu açıklama, Sana havalimanına yönelik bir Suudi saldırısının ardından, İran'ın bölgedeki rolü üzerine yeniden alevlenen gerginlikler ortasında geldi. Suudi Arabistan ertesi gün abluka suçlamasını reddederek, 2026'nın ilk yarısında Hudeyde, Salif ve Ras İsa limanlarına gıda, mal, yakıt ve inşaat malzemesi taşıyan 300'den fazla geminin geçiş yaptığını öne sürdü ve Bab-ül Mendeb boğazındaki deniz trafiğini koruma altına alacak önlemler açıkladı. Her iki taraf da, Husiler tarafından ilan edilen ablukanın fiilen nasıl uygulandığına dair bugüne kadar bağımsız bir doğrulama sunmadı.

HUKUKİ YORUM

15 yaşından küçük çocukların askere alınması ve çatışmada kullanılması, Roma Statüsü'nün 8(2)(b)(xxvi) ve (e)(vii) maddeleri uyarınca bir savaş suçu teşkil eder; Yemen'in taraf olduğu BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol, askere alma yasağını 18 yaşına kadar genişletir. Belgelenen vakaların bir kısmının on yedi yaşındaki gençleri kapsadığı belirtilmelidir: bu yaş grubu için uluslararası hukuk çatışmada kullanımı yine de yasaklar, ancak 15 yaş altı için öngörülen mutlak eşikle aynı değildir — göz ardı edilmemesi gereken hukuki bir ayrım. Hem Yemen hükümeti (2014'te imzalanan bir BM eylem planıyla) hem de Husiler (2022'deki benzer bir anlaşmayla) bu uygulamayı sona erdirmeyi taahhüt etmişti; bu döngüde toplanan kanıtlar, Husi taahhüdünün büyük ölçüde yerine getirilmediğini gösteriyor.

SONUÇLAR — SİMETRİ TESTİ

İlke — hangi aktör tarafından olursa olsun çocuk askere alınmaması — Husi güçleri için de hükümet ya da Suudi yanlısı güçler için de aynı şekilde geçerli olurdu: yalnızca bir tarafa özgü bir yargı değildir. Ancak bunu burada dürüstçe uygulamak, bu döngünün kaynaklarının göstermediği şeyi de söylemek anlamına gelir: bu sitede Temmuz'da ele alınan vakadan farklı olarak (Suudi koalisyonu, BAE ve ABD/İngiltere'nin karşılaştırılabilir ve belgelenmiş sorumluluk paylaştığı), 2026 çocuk askere alma konusunda mevcut kaynaklar neredeyse tamamen Husi tarafında yoğunlaşıyor — hükümet yanlısı güçler, bu döngüde kendileri askere almak yerine, Husiler tarafından askere alınan çocukları ele geçiriyor gibi görünüyor. Bilinen bir emsal (2011'de Saleh'e karşı ayaklanma sırasında Yemen ordusu tarafından da askere alım) olgunun geçmişte hiçbir zaman tek bir aktöre özgü olmadığını gösteriyor — ancak bunu 2026 için karşılaştırılabilir bir kaynak olmadan bugüne uygulamak, bulunmuş değil, kurgulanmış bir simetri olurdu. Bu nedenle asimetri örtölmek yerine açıkça belirtiliyor. İnsani erişim konusunda ise tablo, bu sitede zaten yayımlanan Temmuz vakasında olduğu gibi çift taraflı kalıyor: Husiler Suudi Arabistan'ı yıllardır süren bir abluka ile suçluyor, Riyad bunu reddediyor

ve aynı dönemde yüzlerce geminin Husi limanlarından geçtiğini öne sürüyor — her iki versiyon da bağımsız olarak doğrulanmadı ve her ikisi de birbiriyle çelişen iddialar olarak, taraflardan birinin lehine kesinleşmiş bir olgu olarak değil, bildirilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Yukarıdaki olgulardan ayrı olarak, açıkça bir değerlendirme olarak belirtilmelidir: yoksulluk çocuk askere almayı haklı çıkarmaz — bunu kimin yaptığından ve buna razı olanların ekonomik koşullarından bağımsız olarak bir suç olmaya devam eder — ama bu «seçimin» neden hâlâ bir seçim gibi sunulduğunu açıklar. Kırsal çocukların beşte dördünün yoksulluk içinde yaşadığı bir ülkede, ayda 80 dolarlık bir ödeme tarafsız bir teşvik değildir: bir aile için bir öğün yemek ile hiç yemek yememek arasındaki farktır. Yoksulluk, acil alternatif açlık olduğunda ailelerin farklı bir seçim yapmasına yardımcı olmaz — askere alanları aklamaz, ama rıza gösterenlerin gerçek seçim alanını daraltır.

Kaynaklar: [Al Jazeera — çocuk askere alımı ve Taiz/Hudeyde saldırısı](#) · [Al Jazeera — Tom Fletcher'ın Güvenlik Konseyi'ne açıklamaları](#) · [OCHA/ReliefWeb — Yemen İnsani Müdahale Planı 2026 \(18/3/2026\)](#) · [SAM Organization for Rights and Liberties](#) · [International Crisis Group — Ahmed Nagi, Kıdemli Yemen Analisti](#) · [IRC — 2026 Acil Durum İzleme Listesi](#) · [ACAPS/FAO/UNICEF/Dünya Bankası/WFP/WHO — Yemen Ortak İzleme Raporu](#) · [CFR Global Conflict Tracker](#) · [Al-Ahram \(AP\) — Husi deniz ablukası açıklaması, 20/7/2026](#) · [Arab News — Suudi yanıtı, 21/7/2026](#)

Doğrulama notu: deniz ablukası karşıt açıklamalar olarak aktarılmıştır (Husiler tarafından 20/7/2026'da ilan edildi, Riyad tarafından 21/7/2026'da reddedildi); fiilen uygulanıp uygulanmadığına dair bağımsız bir doğrulama bulunmuyor. Yardıma muhtaç kişi sayısı için OCHA'nın en güncel verisi (22,3 milyon, Mart 2026) kullanılmıştır; bu veri temmuz yazısında anılan 21,6 milyonun yerini alır.

N3R1-70 — I Will Not Look Away — Çevrimiçi sürüm: <https://iwillnotlookaway.org/s/tr/dizi-yemen-tam-metin.html>